

параметри системи оподаткування повинні відповідати структурній економічній політиці, орієнтуватися на чітко окреслені економічні цілі; податки мають досягати справедливого розподілу доходів, не допускається подвійне оподаткування платників податків; обговорення проектів законів про оподаткування повинно носити відкритий і прозорий характер [3, с.234].

Якісною характеристикою системи оподаткування у державі з молодю ринковою економікою є гнучкість, що дозволяє виконувати роль регулятора економіки, вибірково і тимчасово знижуючи податкові ставки за окремими податками, зважаючи, що податки є не тільки способом формування державних доходів, а ще й важелем впливу на економічну поведінку платників.

Постійне зниження податкового навантаження на підприємства є результатом проведення активної політики щодо стимулювання інвестиційної діяльності, яке здійснюється за трьома основними напрямками: зниження ставки податку на прибуток, використання прискореної амортизації і скорочення амортизаційних строків експлуатації основних засобів та надання податкових пільг в інвестиційній діяльності.

Через низький рівень доходів населення держава основну масу податків до бюджету змушена збирати з підприємств, а це є гальмом для розвитку економіки. Це свідчить про суттєве недовикористання податкового потенціалу України, особливо зважаючи на рівень тінізації економіки України, на яку припадає третя частина виробленого ВВП в Україні.

На нашу думку доцільно у формуванні обов'язку при справлянні податків чи зборів спиратися на показники розвитку національної економіки. Крім цього, потрібно враховувати і фінансові можливості платників.

Література:

1. Хаймінова Ю. В. Податкове стимулювання розвитку морського бізнесу / Ю. В. Хаймінова // Проблеми і перспективи розвитку підприємництва. - 2015. - № 2. - С. 225-230.
2. Гмиря В. П. Роль податків в умовах забезпечення розвитку економіки України / В. П. Гмиря // Фінансовий простір. - 2014. - № 4. - С. 58-62.
3. Загреба І. Л. Податкове стимулювання розвитку підприємств / І. Л. Загреба // Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки. - 2013. - Вип. 24. - С. 232-237.

Вікторія Нечипорук

Тернопільський національний економічний університет
Науковий керівник: к.е.н., доцент Годованець О. В.

ПОСТМИТНИЙ КОНТРОЛЬ В УКРАЇНІ: ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗДІЙСНЕННЯ

Постмитний контроль трактують як процес, що дає можливість співробітникам контролюючих органів перевірити точність декларацій за допомогою книг, записів, бізнес систем і всіх відповідних митних, комерційних даних фізичних та юридичних осіб, безпосередньо або побічно задіяних у міжнародній торгівлі [1]. Проте, митне законодавство України в окрему категорію не виділяє термін «постмитний контроль», оскільки, відповідно до митного кодексу визначено окрему форму митного контролю – документальна перевірка, як сукупність заходів, за допомогою яких контролюючі органи переконуються у правильності заповнення митних декларацій, декларацій митної вартості та в достовірності зазначених у них даних, а також своєчасності, достовірності, повноти нарахування та сплати митних платежів [2]. Міжнародні і національні положення, стосовно визначення постмитного контролю, достатньо ґрунтовно розкривають зміст і необхідність даної форми митного контролю.

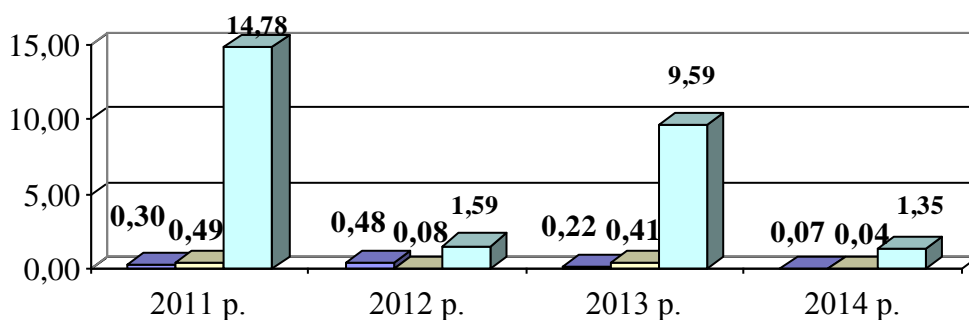
Основними цілями здійснення документальних перевірок, після випуску товарів у вільний обіг на митну територію України, є виявлення порушень пов'язаних з мінімізацією митних платежів і формування думки про достовірність інформації, заявленої в митній декларації і

документації. Головним чином, документальні перевірки направлено на реалізацію концепції добровільного дотримання суб'єктами ЗЕД вимог митного і податкового законодавства без примусу з боку контролюючих органів, а відхилення від задекларованих норм поведінки відображають примус, за допомогою якого можуть бути досягнуті фіскальні цілі держави. Рішення про запровадження постмитного контролю слід розглядати як пріоритет у напрямку забезпечення фіскальних інтересів держави та вдосконалення митного адміністрування [3, с. 350-351].

Результативність та ефективність документальних перевірок з питань дотримання вимог державної митної справи суб'єктами ЗЕД показано на рис. 1. Як видно, питома вага додатково донарахованих митних платежів, відносно загального обсягу поступлень від митних платежів до державного бюджету, є нерівномірною і зростає з 0,21 % у 2010 р. до 0,48 % у 2012 р.

Реальна сплата донарахованих митних платежів у 2011 р. становила 0,49 %, що свідчить про відносно високий показник перевірок, за результатами яких проходить процедура адміністративного оскарження рішень фіскальних органів. Проте, даний показник є найнижчим у 2012 р. та 2014 р. і становив відповідно 0,08 і 0,04.

Важливим показником виступає коефіцієнт фіскальної ефективності проведених документальних перевірок з питань дотримання вимог державної митної справи. Цей показник характеризує частку донарахованих митних платежів за результатами документальних перевірок у загальній сумі донарахованих фіскальними органами [4, с. 141]. Найвищий рівень даного показника зафіксовано у 2011 р. та 2013 р., що становив 14,78 і 9,59 відповідно. Проте, найнижчий рівень зафіксовано у 2012 р. та 2014 р. – 1,59 і 1,35 відповідно.

- Питома вага додатково нарахованих митних платежів за результатами документальних перевірок в загальному обсязі митних платежів, %
- Питома вага додатково перерахованих митних платежів за результатами документальних перевірок в загальному обсязі митних платежів, %
- Коефіцієнт фіскальної ефективності проведених документальних перевірок

Рис. 4. Динаміка показників результативності та фіскальної ефективності митного контролю після випуску товарів у вільний обіг

Примітка: Розраховано на основі даних ДФС України

Основним пріоритетом, який висувається контрольно-перевірочними заходами є встановлення точності та достовірності показників митних декларацій, а також всієї комерційної інформації, пов'язаної зі здійсненням суб'єктом ЗЕД зовнішньоторговельних операцій. Під час такої перевірки приймаються до уваги імпорتنі або експортні контракти, укладені та закриті за визначений період часу. Сподіваємось, що сучасна система митного контролю відобразить нову концепцію, реалізація якої дасть ефект – мінімізація проведення митних процедур і скорочення термінів перебування товарів під митним контролем.

Таким чином, вирішення проблемних питань адміністрування митних платежів, можливе за ефективно організації контролю визначення коду товарів і заявленої митної вартості. Необхідність проведення такого контролю повинна ґрунтуватись на наступних підходах: контроль за товарами після випуску у вільний обіг на території України; подальший контроль

шляхом проведення експертного дослідження товарів. Вирішення нагальних проблем можливе через вивчення сучасних тенденцій, що характерні для світового товариства та забезпечення однаковості застосування митного законодавства як особливого обов'язку для всіх митних органів.

Література:

1. Міжнародна конвенція про спрощення і гармонізацію митних процедур (редакція на 26 червня 1999 р.) [Електронний ресурс]. – Дата набрання чинності для України: 15.09.2011 р. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_643.

2. Митний кодекс України [Електронний ресурс] : закон України [прийнято Верховною Радою 13.03.2012 № 4495-VI]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>.

3. Митний контроль у контексті реалізації фіскальних інтересів держави / Годованець О. В., Герчаківський С. Д. // Сучасна парадигма фіскальної політики України в умовах формування суспільства сталого розвитку : моногр. / за наук. ред. д-ра екон. наук, проф. А. І. Крисоватого. – Тернопіль : ТНЕУ, 2015. – С. 329-353.

4. Формування системи митного аудиту в Україні: монографія; за заг. ред. О.М. Вакульчик. – Хмельницький: ПП Мельник А.А., 2014. – 208 с. – (Митна справа в Україні. Том 25).

Наталя Олійник

Тернопільський національний економічний університет

Науковий керівник: к.е.н, доцент Ткачик Ф. П.

МОНІТОРИНГ ДІЮЧОЇ ПРАКТИКИ СПРОЩЕНОЇ СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ В УКРАЇНІ

Одним із основних завдань економіки України є стимулювання підприємницької діяльності через створення сприятливих умов її оподаткування. Завдяки малому бізнесу забезпечується зростання виробництва, зниження рівня інфляції, скорочення безробіття та досягнення стабільно-прогресуючого розвитку економіки. Ефективній діяльності суб'єктів господарювання в Україні сприятиме виважена фіскальна політика, яка буде спрямована на стимулювання їх розвитку та даватиме змогу розвиватися далі за рахунок податкових пільг, які є невід'ємним атрибутом розвиненої, демократичної держави.

Поряд із цим, динамізм змін та нововведень, що стосуються фіскальної політики і спрощеної системи оподаткування зокрема, дозволяють стверджувати про наявність низки суперечностей і недоліків, що потребують ґрунтовних наукових досліджень задля подальшого вдосконалення.

Дослідженню вдосконалення системи оподаткування приділяється значна увага у працях таких науковців та фахівців як В. Андрущенко, З. Варналій, В. Вишневський, О. Десятнюк, Ю. Іванов, А. Крисоватий, М. Крупка, В. Мельник, В. Синчак, В. Федосов та інші. Однак, попри значну кількість наукових праць, малодослідженими залишаються сучасні особливості застосування спрощеної системи оподаткування підприємців – як фізичних, так і юридичних осіб, які перейшли на сплату єдиного податку.

Спрощена система оподаткування, обліку та звітності – це особливий механізм справляння податків і зборів, що встановлює заміну сплати окремих податків і зборів на сплату єдиного податку в порядку та на умовах, визначених Податковим кодексом України (ПКУ) із одночасним веденням спрощеного обліку та звітності. Юридична особа чи фізична особа-підприємець може самостійно обрати спрощену систему оподаткування, якщо така особа відповідає вимогам та реєструється платником єдиного податку відповідної групи [1, с. 487].

Важливо констатувати той факт, що з початку 2016 року ставка єдиного податку для першої та другої групи є фіксованою і становить за місяць 137,8 грн. для першої групи та 275,6 грн. для другої групи [4].